

**Om *Lasius niger* var. *alienobrunnea*
E. Strand 1903 (Hym. Formicidae).**

Av Karl-Herman Forsslund, Stockholm.

I Vid.-Akad. Forh. Oslo 1903 uppgiver E. Strand den i rubriken nämnda varieteten vara funnen på Hvaler i sydöstra Norge. Av Holgersen (Nyt Mag. f. Naturvid. 84, 1944 p. 180) uppföres den som en var. av *L. brunneus* Latr.

Genom välvilligt tillmötesgående från konservator L. R. Natvig vid Zoologisk Museum, Oslo, har jag fått tillfälle att se de 3 ex. av denna form, som finnas på muséet. Två av dessa äro etiketterade Hvalørne, Strand, ett Kirkøen Hvaler 9.25 Munster. Alla dessa ex. tillhöra arten *L. alienus* Foerst. Till färg och habitus kunna *L. brunneus* och *L. alienus* likna varandra rätt mycket, men säkra skillnader finnas dock mellan dem. Som Stårcke (Nat. Maandbl. 33, 1944 p. 21) påvisat, utmärks *L. brunneus* framför allt av sitt breda huvud. Mellan facettögonen och huvudets sidor ser man tydligt en strimma av huvudkapseln, medan hos *alienus* ögonen räcka ut till själva sidokanten (se fig.). Hos *brunneus* är pannfåran tydligare och längre än hos *alienus*, och dessutom är petiolarfjället bredare, distalt mera jämbrett och mera urnupet hos *brunneus* än hos *alienus*. Även ekologiskt äro de båda arterna väl skilda. *L. alienus* är utpräglat xeroterm, den förekommer på öppna, torra, solexponerade lokaler, gärna sandhedar, och gör sina bon i marken. *L. brunneus* bor oftast i träd (i Sverige har endast denna botyp påträffats), ofta i starkt beskuggade lägen. Jag vet ej i vilken biotop exemplaren från Hvaler blivit funna. På den närbelägna svenska ön Sydkoster finnes *L. alienus* på sandmarker (S. Erlandsson leg.).

Enligt Stårcke (*l. c.*) är för övrigt var. *alienobrunnea* ingen särskild varietet utan representerar smärre, ej utfärgade ex. av *L. brunneus*.

Summary.

The author states that the ant, which E. Strand (Vid.-Akad. Forh. Oslo 1903) has published as *Lasius niger* var. *alienobrunnea* For. from Hvalørne in south-eastern Norway, really is *L. alienus* Foerst.

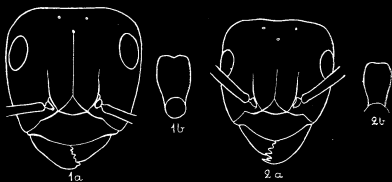

Fig. 1. *Lasius brunneus* Latr. från Stockholm, Sverige.

Fig. 2. *Lasius alienus* Foerst. från Hvaler, Norge.

a. Huvudet framifrån. b. Petiolarfjäll.